

NAŠ - KMEČKI -

DOM

Domoljubova priloga
za naše gospodarje.

Štev. 2.

V Ljubljani, dne 6. februarja 1913.

Leto V.

Varuj zdravje.

Koliko je vredno zdravje? Izmed vseh zemeljskih dobrot, katerih za telo potrebujemo, gotovo največ. Bolj je srečen zdrav pastir kakor bolan kralj, bolj krepki revež kakor bolni milijonar. Prav ima naš pregovor: »Zdravje je najboljši.« Toda v sedanjem času opazujemo, kako zdravje vedno bolj gine in le malo je res popolno zdravih ljudi.

Blaznice so povsod premajhne. Milijone izdajo dežele za te nesrečne reveže, vendar se število še vedno množi. Vzrok zmešanosti je pogosto le v nerodnem življenju, zlasti v pijači in nečistosti.

Zidali so nove bolnice, ki so tudi stale prav veliko milijonov. Mislili so, da mora biti zadosti za dogledni čas. Zdaj so postale premajhne in večkrat morajo bolnike prezgodaj domu poslati, ker že drugi čakajo na njih prostore. Stroški dežele za bolnike rastejo veliko prenašlo v primeri z davčno močjo. Toda zdravje je najboljši.

Pred nekaj leti je bilo še malo zdravnikov. Zdaj jih je v glavnih mestih že prav mnogo. Če ima zdravnik količkaj imena, je njegova ordinacijska soba kljub zelo visoki tarifi kar oblegana od ubogih bolnikov. Opazuje se posebno veliko bolnikov, ki imajo slabe oči, zobe, želodec ali kri. — Kakor v mestih, je tudi na deželi.

Res dosežejo ljudje zdaj primeroma visoko starost, ker ni več posebnih kužnih bolezni in hudih vojska, ki so poprej vzele življenje tolikim ljudem, vendar zdravje peša, rod se mehkuži, nove bolezni se širijo, ki morajo vzdramiti voditelje in prijatelje ljudstva iz spanja brezbriznosti za narodovo zdravje.

Kadar zdravja več ni, takrat se šele spozna, kaj se z njim izgubi. Ko se vidi, kako gre bolnik smrti nasproti, se vse da za bolnega očeta, mater ali otroka. Zdaj poprašujejo zdravnike za svet kar po vrsti. Pošljejo poslanca za poslancem okoli. Če se zdravnik, ko sam vidi bolnika in ga natančno preišče, vendar tolikokrat moti v

presoji bolezni, kar se ne zgodi prav redko, kako naj pa spozna bolezen po slabem popisu domačih? Koliko denarja se na ta način preveč pomeče. Včasih seveda tudi pomaga. Bil sem priča, ko so ljudje prišli k sanitetnemu svetniku prositi pomoči, ko je bil na počitnicah. Ko so razložili svojo bolezen, vpraša zdravnik navzočega župnika: »Ali naj kaj zapišem?« — »Seveda,« pravi župnik. — »Naj pa bo, da bodo imeli tolažbo.«

V mnogih krajih ne umrje skoro nobeden bolnik, da ne bi dobili zdravila od ene ali še več konjederk, katerim so nesli vodo pokazati.

Človek se boji smrti in vse stori, da zdravje nazaj dobi. Ko bi se pred brigali za zdravje, bi ne imeli toliko stroškov in ohranili bi zdravje in s tem najboljše.

Dober stroj ohrani pameten človek dolgo v pravem teku. Če se enkrat pokvari, ga bo monter ali kak drug strokovnjak popravil in drago svoje delo zaračunal, toda prejšnje vrednosti nima več. Počen lonec se da še rabiti, toda iste vrednosti nima več. Z veliko manjšim trudom se da dober stroj ali dober lonec ohraniti, kakor pokvarjen popraviti. Kako nespametni so ljudje, ki mislijo, da bo zdravnik dal zdravila, in bolezen bo zginila. Če se to kmalu ne zgodi, zdravnik ne razume svoje stroke. Zdravnik je izvedenec za telo, monter, ki naj pove, kaj rabi stroj našega telesa, revizor, ki preiskuje, če so knjige telesnih delov, krvi in vse delovanje v redu. Zdravnik ni čarovnik, ki bi vsako bolezen zamazal z določenimi zdravili, da se še poznalo ne bo, kaj je bilo bolniku. Začetka, predno je stroj pokvarjen, je lahko svetovati, pozneje skoro nemogoče.

V nekdanjih časih so se pečali z zdravljenjem razni padarji, ki so imeli vsakovrstna zdravila in tekočine za vsakovrstne bolezni. Ljudje so jih imeli pogosto skoro za čarovnike. Vse delovanje so le skrivali, da so imeli več posebnega na sebi. Učenost padarjeva je bila le njegova. Kdor je hotel od nje imeti kako korist, je moral k padarju priti ter svet in zdravilo drago plačati.

Dandanašnji naj bi se iznajdb učencikov poslužilo vse ljudstvo. Kar je eden dosegel, naj vsem koristi. Med ljudstvo so šli duhovniki in učitelji. Napravila so se poljudna predavanja za vse vrste človeškega znanja. Dolgo časa se je zdelo, da bo ostalo pri zdravljenju še vse pri starem, medsebojnem razmerju, kakor bi bil zdravnik le popravljavec pokvarjenih telesnih strojev, ki svojo težko pridobljeno učenost varuje doma in čaka, da pridejo k njemu bolniki, katerim šele svetuje in pomaga za drag denar, ko je pomagati že prav težavno.

Zdaj prihaja od najboljših zdravnikov poziv na tovariše, da spremene svoje postopanje. Zdravnik je poklican za učitelja svojega naroda. Zdravje ljudi naj varuje s temeljitim poukom, da v bolezen sploh prišli ne bodo. Kar ve, naj postane last vseh. Morebiti bo sam kako krono pri tem manj zaslužil, toda narod bo ostal krepak in zdrav. Prihajal bo v slučajih resnične potrebe s tem večjim zaupanjem k svojim resničnim prijateljem.

Zdravnik naj bo res učitelj vseh stanov, tudi priprostega kmečkega ljudstva. Zdrave opozarjati, kako naj se varujejo bolezni, kazati pravo pot do zdravja, pojasniti škodljivi vpliv alkohola in razuzdanega življenja in pojasniti glavne pogoje zdravja je lep namen, ki ga imajo zdravniki. Koliko stotisočev manj bi dežela plačevala za bolnike, koliko več bi imeli delavnih moči in ljudje več premoženja, ko bi se to dejansko izpeljalo.

Enkrat sem bil pričujoč pri takem predavanju. Primarij iz Ljubljane je predaval o glavnih pogojih zdravja in o škodljivosti alkohola. Poslušavci, katerih je bilo natlačeno polno, so se kar zgenili, ko je zdravnik omenil: »Če hoče kdo videti škodljivost pijačevanja, naj pride pogledat k nam v bolnico.« Po predavanju je gospod dobri dve uri reveže zastoj ordiniral. Nekaj zelo lepega je bilo gledati učenega moža, ki dela le za ljudski blagor. Kaj takega bi mogli povsod upeljati. Saj je brez dvoma veliko zdravnikov, ki imajo široko obzorje za narodovo korist in njegovo prihodnost.

Za vse to delo bo obstala podlaga, da je najboljšje zdravje. Zdravje je pa veliko lažje varovati popred, kakor že enkrat izgubljeno popravljati. »Varuj zdravje!«

Prišli bomo na stare skušnje, kako je treba trezno živeti, se zgodaj utrditi zoper napade bolezni in sveta iskati precej začetka pri zdravniku. — Izginiti mora ono neumno mnenje, da zdravnik zdravi le z zdravili. To je napačno. Zdravnikov glavni namen je spoznanje bolezni in zdravljenje po močeh in razmerah bolnika. Če si kri sama ne pomaga, ne bodo zdravila veliko zalegla. K veljavi bodo prišla marsikatera stara zdravila, katera so rabili še naši očetje pred stoletji. Neizkušeni mladiči so se smejali tem zdravilom, zdaj prihajajo zopet do veljave. Eno naših najstarejših domačih zdraviljenj je bil sparjeni seneni drob v škafo, kamor so dejali nekaj vročih kamnov, da se je dalj časa vročina ohranila. Bolnik se je vsedel na stol, ogrnil s kocem, na tla so pa pod njega škafo z drobom položili. Zdaj so tudi zdravniki spoznali, da je to prav vspešen pripomoček za mnoge bolezni.

Oče Kneipp je arniki, kamelicam in drugim domačim rožam pripomožl do stare veljave.

Prav umestno bi bilo, ako bi dežela naročila svojim zdravnikom, naj ljudstvo poučujejo v vsem potrebnem. Če nazadnje še revne pregleda za malo nagrado, bi bilo še lepše. Sicer bo pa vsak zdravnik, ki res razume svoj vzvišeni stan, sam želel postati učitelj ljudstva, kateremu mora posvetiti vse svoje zmožnosti.

Vsak naj pa varuje svoje zdravje s pametnim in treznim življenjem.

Pitanje prašičev.

Ker so članek o pitanju goveje živine gospodarji brali z velikim zanimanjem, priobčim danes navod za pravo debeljenje prašičev. To pitanje se vrši že stoletja in jesenski meseci, ko se spravi krompir in turšico, so najboljše za dober začetek. Paziti se mora, da še da taka krma in v toliki množini, da žival vse res dobro porabi.

Pitanje prašičev je prav podobno tovarni, ki iz sirovin dela blago. Tovarna dobiva razno blago in ga predela s stroji v lastne izdelke. Tako tovarno imamo za sukno, tobak, smodnik, steklo, železo in drugo. Pri pitanju je tovarna svinjak; stroj je prašič, ki mora dano hrano, krompir, peso, mleko, žito ali kar se mu da, spremeniti v meso in mast. To je glavni namen.

Da bo tovarna z dobičkom delala, mora imeti dobre stroje prve vrste. S temi se dela naglo in dobro. Tovarna, ki ima slabe stroje, bo izdelala slabo in ničvredno blago. Delo se ne izplača, tovarna bo propadla. Za pitanje je le dober stroj, zdrav in rasten prašič. Kar slabo raste ali je bolno in slabo razvito, naj se prav naglo naprej spravi. Če ne gre drugače, naj se kar doma zakolje in povžije. Tudi letos smo videli,

kako nevarno je prašiče na sejmu kupovati. Celo leto so jih redili in nazadnje še skoro v izgubo prodali. Priti moramo do tega, da bo vsak kmet imel doma lastno plemensko svinjo in lastne prašiče za pitanje. Čemu se zastonj truditi in krmo pri ničvrednih prašičih proč metati.

Stroj, ki naj dobro dela, mora biti trden. Naše gospodinjje menijo, da je najboljše za prašiče, če vedno leže, da so bolj debeli. Je nekaj na tem, pa le v poznejši dobi, ne v začetku. Kakor bo otrok bolan, če ne bo letal in skakal, prav tako tudi žival, ki se premalo giblje, slabo napreduje. Dokler niso prašiči stari 4 mesece, naj bodo vsak dan zunaj. Le po gibanju se kosti okrepe in kri zaredi, da ostane žival zdrava in se pozneje lahko na tej podlagi nabirata meso in mast.

V petem mesecu naj se pa le začne s pravim pitanjem in zdaj potrebujejo živali miru. Tudi v tovarni mora iti delo mirno in nemoteno naprej. Če delavca vsak trenotek kdo moti, ne bo posebno veliko naredil. Ako potrebuje prašič do petega meseca precej gibanja na prostem, da se vse prav razvije, mora imeti za časa pitanja mir. Toliko, da se jim izkida, naj le gredo ven, več pa ne. Za vsako večjo hojo porabijo nekaj moči, ki se drugače za meso in maso porabi. Ravno tako jim škoduje vsak večji šum, strah, nemir, še prevelika svetloba jim ne stori dobro. Ti gospodje hočejo imeti za svoje delo popolni mir. Ne pusti nobenemu tujcu gledati prašičev ali jih še pokoncu seganjati. Še posli naj pičo kolikor mogoče tiho prineso. Oni ščetinci, ki vedno le vpijejo in se precej oglase s svojim koncertom, če le kdo blizu pride, taki niso dosti prida. Čim prej jih preč spraviš, boljše bo. Dobro vzrejeni prašiči se ne dajo lahko zbegati.

Čez prašiče ne sme nikdar vleči; za dober zrak pa le skrbi s pametnim zračanjem. Kako nespametni so ljudje, ki imajo za pitance na vse kraje odprte prostore, v upanju, da debelim tako nič ne škoduje. Morebiti se res ne pozna precej slabi vpliv, toda one masti in mesa vendar ne bo, ki bi ga ti lahko po pravici pričakoval.

Da se dobro dela, ne sme biti v tovarni ne premrzlo ne prevroče. Če je pri prašičih prevroče, se potijo, nekaj masti se izgubi; če je premrzlo, porabijo hrano za toplino, kar bo zopet pitanju v škodo. Najbolj pripravno je za prašiče 12 do 15 ° C.

Ležišče mora biti suho in snažno. Kaj se včasih vidi v naših svinjakih? Prašiči morajo ležati v luži. V takem se seveda ne bodo posebno redili. Napravi jim suho in postelji dobro, pa boš imel veselje s svojimi pitanci.

Glavna stvar je seveda krma. Tu je treba paziti, da se prav nič ne zavrže. Dokler prašiči samo rastejo, ni veliko na tem, kaj jim daš. Imeti morajo le zadosti krme, tudi žita in otrobov jim daj, morebiti še nekoliko klajnega apna ali pepela, da se napravijo močne kosti.

Pri pitanju je pa silno veliko ležeče na pravi krmi. Če jim daš sam krompir pa premalo oblode, si prav slabo gospodaril. H. Schmidt je sestavil tabelo za pitanje prašičev, katero našim gospodinjam v poduk priobčujemo. Razločujemo pri tem dvojno krmljenje: za prašiče, ki naj bodo prav kmalu za mesarja, morebiti že v osmem mesecu, in prašiče, ki se naj dalj časa rede, ki torej potrebujejo manj redilnih snovi. Če zaznamujemo zadnjo s I., drugo II., bi imeli sledeče navodil:

I.

a) Prašiči, 3 do 4 mesece stari, 30 kilogramov težki, rabijo na dan 1-14 suhih redilnih, 0-15 beljakovin in 0-915 kg škrobove vrednosti, ki se daje tako-le:

2 kg krompirja,
en četrt kg celega ječmena,
en četrt kg ječmenove moke,
3 kg posnetega mleka,

ali pa:

3 in en četrt kg pese,
pol kg ječmena,
en četrt kg grahovega šrota,
2 kg posnetega mleka.

II.

Prašički, stari 3 do 4 mesece, težki 35 kg, rabijo 1-35 kg suhih redilnih snovi, 0-19 kg beljakovin in 1-15 kg škrobove vrednosti.

1.

2 kg krompirja,
en četrt kg ječmena,
pol kg ječmenove moke,
3 in ena petina kg posnetega mleka.

2.

3 in tri četrtine kg pese,
pol kg ječmena,
en četrt kg stolčenega boba,
en četrt kg ržene moke,
2 kg posnetega mleka.

Če nimaš posnetega mleka, jim daš lahko malo več žita, ali pa kupiš ribje moke, ki se napravlja iz odpadkov rib ali pa tudi iz celih rib, ki se ne morejo dobro uporabiti.

b) Prašiči, ki so stari 5 do 6 mesecev, 50 kg težki, rabijo 1-70 suhe krme, 0-16 beljakovin in 1-17 kg škrobovih vrednosti.

Da se:

3 in eno šestino kg krompirja,
eno tretjino kg ječmenovega šrota,
eno četrtino kg otrobov,
2 in pol kg posnetega mleka.

Za dobro rejo, 65 kg težkih:

3 in pol kg krompirja,
pol kg ječmenove moke,
pol kg otrobov,
en četrt kg bobovega šrota,
2 in pol kg posnetega mleka.

Marsikomu bo prišlo pri tem na misel, kako se bo pa taka krma izplačevala. Računaj! Če vzameš tudi drugi vzorec, te stane vsa krma 48 vin, ako vse prav drago računaš. Kakor vidiš, se pri tem računa, da ni treba nič kuhati, le krompir se izpari. Pri

nas se veliko denarja, drv in časa za pravi z nepotrebno kuho. Pri taki krmi se mora prašič izrediti na dan najmanj za tri četrtine kg. Če ga prodaš 1 kg po 1 K 20 vin., si priredil v enem dnevu 90 vin., torej ti ostane za dobiček in trud 42 vin. Ravno oni, ki najbolj skopo ravnajo, najmanj zaslužijo pri pitanju. Dobre stroje, dobre tovarne, dobre delavce!

c) Pri nas začno pravo pitanje jenseni, ko so prašiči 7 do 8 mesecev stari in težki:

Pri srednji krmi 70 kg:

4 in pol kg krompirja,
pet šestin kg otrobov,
ena devetina kg krmilne moke,
2 kg posnetega mleka.

Pri dobri krmi 95 kg; potem se da pitancem:

4 in tri četrtine kg krompirja,
pet šestin kg otrobov,
štiri petine kg ječmenove moke,
pol kg turšičnega droba (šrota),
3 kg posnetega mleka.

To krmo moreš spremeniti in dati prašičem:

6 kg pese;
tri četrtine kg ječmenove moke,
pol kg turšičnega droba,
2 kg posnetega mleka.

Ali:

6 in ena tretjina kg pese,
1 in tri desetine kg ječmenove moke.

1 kg turšičnega droba,
3 kg posnetega mleka.

Mesto pese ali krompirja daš lahko tudi 6 in pol kg korenja. Drugo vse ostane, le mleka je manj treba. Če pa napraviš kakor delajo naše gospodinjne, skupno krompir in peso, ali še korenje zraven, bi tudi ne bilo napačno.

d) Ko so prašiči stari 9 do 10 mesecev, imajo pri navedeni krmi okoli 95 kg teže, če so dobro rejeni, 125 kg. V prvem slučaju rabijo dnevno 2-565 kg suhe krme, ki jim mora dati v prvem slučaju 0-2 kg beljakovin in 1-8 kg škrobovih vrednosti.

Za take je sledeča krma:

5 in ena desetina kg krompirja,
tri četrtine kg otrobov,
ena šestina kg turšičnega droba,
ena četrtina kg ržene moke,
3 kg posnetega mleka.

5 in ena tretjina kg krompirja,
1 in ena četrt. kg ječmenove moke,
1 in ena šestina kg otrobov,
pol kg korenja,
2 kg posnetega mleka,

ali:

5 in pol kg pese,
tri petine kg ječmenove moke,
1 kg turšičnega droba,
ena sedminka kg krmilne moke,
1 in pol kg posnetega mleka.

5 in pol kg pese,
2 kg ječmenove moke,

1 kg turšičnega droba,
ena osminka kg krmilne moke,
ena tretjina kg otrobov,
1 in pol kg posnetega mleka.

Mesto krompirja in pese se vzame lahko tudi 7 kg korenja.

Zadnji način je gotovo predrag. S prvim se pa še lahko shaja. Sicer pa ni neobhodno potrebno, da bi se dajala tako različna krma, dasiravno bi razlika in mnogovrstnost zaradi boljšega okusa prav veliko koristila, ampak v pravem razmerju žita in prstine. Prstine damo navadno preveč, žita skoro vedno premalo. Treba bo le natančno računati, da se ne bo žita preveč škoda zdelo.

e) Če so pitanci 10 do 11 mesecev stari, imajo po prvem načinu 110 kg in rabijo 2-86 kg suhe krme, ki se jim da v 0-209 kg beljakovin in 1-925 kg škrobovih vrednosti.

Krmi se:

5 in tri četrtine kg krompirja,
1 kg otrobov,
ena četrtina kg turšičnega droba,
2 kg posnetega mleka.

6 in pol kg krompirja,
1 in pol kg ječmenove moke,
1 kg otrobov,
3 kg posnetega mleka.

Krompir se pa lahko zmeša s peso in korenjem le da mora potem množina večja biti.

Za popolno dorasle prašiče, ki imajo 150 kg, je treba še precej več žita.

Zato je glavna stvar krompir, turšica in ječmen. Na dan se jim lahko da precej krompirja in do 2 kg turšičnega droba ter 1 kg ječmenove moke. Zmes ječmena in turšice vpliva posebno dobro na razvoj in kakovost masti. Pri prašičih, ki naj imajo najbolj fino meso, naj se opusti v zadnjih tednih turšica in daje ječmen. To je pa le tam umestno, kjer se dajo zaradi boljšega mesa res doseči boljše cene.

Če povzamemo nauk iz celega članka, bi rekli vsem našim gospodarjem: Preskrbite si najboljšo plemeno žival, ki pri prašičih ni nikdar preplačana. Morebiti vam spomladi povem, kje morete dobiti take živali, da ne bo kdo opeharjen.

Drugič: Dajajte že iz mladega prašičkom več žita, najboljšo celega in neprekuhanega, da dobijo močne kosti. Tretjič: Pri pravem pitanju porabite več žita, čeprav ga morate za dom dokupiti. Pri sedanji ceni prašičev se to dobro izplača. Če se prašiči prodajo po 1 K 20 vin. in čez, si naj tudi kmet privoščiti več belega kruha, katerega izmed vseh stanov še do danes nima. Privoščiti naj si ga pa le zaradi tega, da bo navadno žito bolj gotovo prašičem pokrmil.

Zidanje svinjakov.

Skoro vsa poslopja se pri nas veliko predrago in potratno zidajo. Gospodar se zadolži, da pozneje skoro shajati ne more in vendar je postavil za živino nekaj neprimernega in nerodnega. Posebno se pozna to pri svinjaki. Dozdaj so zidali večinoma lesene svislj, ki niso bile za plemenske prašiče in sploh za nobeno uspešno rejo. Zdaj so začeli staviti prave trdnjave iz betona, kamna ali opeke, v katerih se žival ne more dobro razvijati.

Tudi leseni svinjaki so prav dobri, toda ne delaj one svislj, ampak čisto priprosto stavbo, katero znotraj razdeli v koče. Da ne bo premrzlo, napravi dvojno leseno steno.

Najboljše je pa, da narediš svinjak, zidan iz opeke. Za svinjak popolno zadostuje stena, ki je 14 cm debela, kakor je opeka široka in 1-40 m visoka. Za okna se postavi v zid žično steklo (Drahtglas), ki se popolno zazida. Potem ne rabiš nobenega okvira. To steklo se ne ubije, četudi kamen noter prileti.

Za zračnike se pa na obeh stenah napravijo luknje, v katere se postavi žična mreža. Poleti je to zračnik, pozimi lahko deneš čez desko, da ne postane premrzlo.

Videl sem letos več novih svinjakov, ki imajo pod kočo vse votlo, da se gnojnica odteče na dvorišče. Taki svinjaki so premrzli, predragi in nerabni. Gnojnica naj se zbira v jarku na hodniku za skupni odtok v gnojnično jamo. V novih svinjaki ne delajo nobenih stropov, ampak dvojni oboj iz desk pri strehi. Če hočeš na vsak način imeti kurnico na svinjaku, potem le napravi strop, najboljše lesen in dobro ometan. Tudi šotorovje so že prav pridom porabili.

Če ti pa ni veliko na kurnici, potem stropa ne potrebuješ, ako kriješ svinjak z lepenko, ki stane za 10 m² le 4 krone. Nekaj malega stane seveda tudi katran in žebliji, toda vendar je ta streha še najcenejša. Obiti moraš streho najprej z deskami in čez to pokriti lepenko. Da boš pa imel prav toplo v svinjaku, nabij še znotraj po tramju deske. Prav pametno je, če še tukaj potegneš lepenko in jo pobeliš.

Tako si boš napravil dober svinjak, katerega boš lahko vedno vesel. Velja primeroma malo. Glej na: da plemensko žival večkrat na prosto izpuščaš.

Raba umetnih gnojil.

Nekateri gospodarji so kupili žlindro in kajnit za travnike. Prvo in drugo leto se je prav dobro poznalo. Košnja je bila obilna. Tudi v tretjem letu je bilo več pridelka, potem je pa začel travnik pešati, trava je postala redka in slaba, gospodar je prepričan, da so umetna gnojila slaba. Kako naj sodimo o tem?

Najprej je gotovo, da nobeno gnojilo ne bo za vedno zaleglo, gnojilna moč se počasi porabi. Ravnotako je pa gotovo, da se ne sme umetno gnojilo le enostransko rabiti. Naj bo kruh še tako dober vendar nisi zadovoljen, da bi vedno le kruh in vodo užival. Še prej kakor kruha bi se naveličal samega mesa brez prikuhe. Da bi ob sami repi in samem zelju človek težko dobro živel, boš verjel tudi brez lastne skušnje.

Tako je tudi pri umetnih gnojilih. Če daš na travnik le žlindro, dal si fosforno kislino, ki travniku zelo prav pride. Trava, posebno še deteljice, hitro poženejo. Ker pa manjka drugih snovi, opeša počasi rast, ker rastline ne rabijo le fosforne kisline. Če dodaš še kajiht, kalijevo sol ali pepel, si dodal kalij, toda manjka še dušika. Toraj moraš še tega dodati in navoziti na travnik obilo gnojnice. Če si dodal tako vse redilne snovi, ne boš zaradi rabe umetnih gnojil nazadnje manj pridelal, ampak vedno več. Gnojim že sedmo leto, toda pridelka imam vsako leto več. Strašili so me, da se bo travnik končal s trikratno košnjo in s pašo v jeseni, kar se pa ni zgodilo. Pravilno gnojenje je pomagalo. Da boš popolno gotov, potrosi vsaj na tri leta po travniku precej hlevskega gnoja.

Letos imamo na kmetih skoro pravi polom. Posestvo se za posestvom prodaja, zemlja nima skoro nobene vrednosti. Kar se drugod plača v enem letu za najemščino, se plača zdaj pri nas za last. Na Srbsko vabijo naše kmete, ki še doma težko izhajajo. Glavni vzrok, da imajo posestva in še posebej njive tako malo cene, je v pomanjkanju gnojenja. Ko bi zadosti gnojili, bi se vse drugače pridelovalo in bi imel svet drugačno vrednost. Pred kratkim se je prodalo štiri orale njiv in dva oralna gozda za 800 kron. Na drugem kraju dva oralna lepe hoste za 200 kron. Ko bi tuji špekulanti vedeli za te razmere, bi nam vse pokupili. Kdor ima denar, naj zdaj zemljo kupi.

Da bi imel obilo sadu, naj porabi prav obilo umetnih gnojil! Lani so nalašč poskusili na velikem posestvu nadvojvode Friderika saditi turščico na njivi, ki že štiri leta ni bila prav nič pognojena. Potrosili so superforfata, kalijeve soli in nekaj čistega solitra. Po vseh odbitih stroških za seme, delo in najemščino so videli, da je bilo nepričakovano obilo čistega donosa. Umetna gnojila so se trikrat izplačala. Turščica se prav lahko sadi brez hlevskega gnoja, če rabimo pravilno umetna gnojila. Za spomladi bo za travnike in njive in sicer prav za vse vrste pridelkov rabiti obilo superfosfata. Če imaš kaj gotovine ter zadosti delavnih moči, kupi njivo, če jo dobiš po nizki ceni. Vrednost sveta bo gotovo šla zopet naprej.

Jaka in Urša.

On je dreto vil, ona je pa pri Nacku sklede pomivala. On je bil majhen, ona velika. »Jaz bi tebe vzal,« pravi Jaka. »I, jaz pa tebe,« odvrne ljubezno Urša. Na-

pravili so ohcet, kakor jo navadno napravljajo mali. — On je dreto vil, ona je žival odpravljala. Vsak teden enkrat so veseli bratci Jaka spravili k Nacku, kjer je postal »le malo dobre volje, malo bolj korajžen.« Jaka je v gostilni pil, Urša doma vpila. Ko je domu prišel, je bila pa reč. Ker je bil več ur v gostilni, je bilo dobro napraviti malo sprehoda okoli hiše, četudi malo hitreje, h čemur je Urša prav rada pomagala.

V sveti jezi »nad grdim pijancem« je pograbila, kar ji je pod roke prišlo: kuhalnico, poleno, burklje ali pa metlo. Ko je Jaka videl, da se nevihta zbira, ni čakal, da se vlije ploha po njegovem hrbtu. Držal se je stare resnice: »Korajža pa šnajd in bežat k' je cajt« — in jo vcvrl iz hiše okoli vogla, Urša pa z gromom za njim. Če ga je bila kaka kaplja preveč, so se noge zapletale, marsikatera gorka je padla na Jaka, ki je delal goreče obljube pri velikih klobasah, da nikdar več ne bo toliko pijače pil. Otroci cele vasi so prihiteli gledat to lepo procesijo. »Urša podi Jaka! Urša podi Jaka! . . . Glejte, kako pada in deži na Jaka!« — Kakor ubogi grešnik je prišel Jaka na peč in prespal grešno veselje. Če so ga v ponedeljek klobase bolele, je bil bolj slabe volje, toda z Uršo sta bila kmalu do nedelje zopet prijatelja. Po maši v nedeljo so bila vrata pri Nacku tako široko odprta, da ni mogel mimo . . . Ponovila se je veselo- in žaloigra prejšnjega tedna.

Toda najhujše je bilo, da ni imel pri Nacku nikdar miru. »Ti, Jakica, tebi bomo kučemajko oblekli, ruto dali in ti koccine pod nosom porezali. Ti nisi mož, ti si baba.« Jaku je bilo hudo.

Enkrat mu je šinila svetla misel v glavo. »Šlo bo!« Precej po maši kupi bavika — krvavo klobaso — Uršino slabost — in pol litra vina. Ona skoro očem ni verjela, ko jo Jaka že opoldne domov primaha. Ko pa bavika da, so se Urši skoro oči razlezele. »Ni na svetu bolj skrbnega moža kakor naš Jaka.« Veselje prikipi do vrhuncu, ko Jaka še vina natoči.

Tedaj pa Jaka žalosten postane: »Urša, kako je hudo na svetlu!«

»Kaj pa je, Jaka?«

»Glej, vsa fara, ves svet se mi smeje, ker moram pred tabo bežati. Pravijo, da nisem mož. Najrajši bi umrl.«

»Pa napraviva enkrat, da bom jaz pred tabo bežala,« pravi Urša, ki se je bala, da bi žalost Jaka ne umorila. Kje bi potem dobila drugega moža. Zdaj je še bavika prinesel. »Pa napravimo v nedeljo, da boš revež enkrat vesel in se postavil, kakor pravi mož.«

»Po nauku, kajne, da bodo vsi videli!«

Jaka je komaj čakal nedelje, ki naj mu prinese tolikanj zaželjeno slavo. Šel je k Nacku, toda pred naukom domu. — Ko so se vračali prvi otroci od nauka, se postavi Urša k vratom in gre počasi iz hiše, Jaka pograbi trinožni stolec in hiti za Uršo. Dan slave, dan zmage je napočil. Urša teče, Jaka pa za njo. Otroci začno vpiti: »Čudež, čudež! Jaka podi Uršo, Jaka podi Uršo!« To je bila za Jaka nebeška godba. V gorečem navdušenju začne vpiti in vihteti svoj stolec, kakor bi mahal po

Urši. Toda stolec je imel slabo pritrjeno nogo. Ko Jaka najhujše zamahne, se stolec sname in prileti z vso silo Urši na pleča. »Av,« zavpije Urša, »ali sva se midva tako zmenila? Čak me, čak!« Pobere stolec in začne brez usmiljenja mahati po Jaku, ki je tako hitro iz nebes padel. Ker Jaka ni ljubil klobas na hrbtu, ni kazalo družega, kakor napraviti procesijo v starem redu: Urša je zopet podila Jaka okoli hiše.

Sad se je pa vendar pokazal. V nedeljo je bilo Jaka sram med bratce iti. Saj morem tudi brez pijače živeti. Ognil se je širokih Nackovih vrat in prišel od maše naravnost domov. Poboljšanje je bilo stvarnovitno. Marsikaterega bavika sta udušila, dobro se gostila, toda procesije okoli hiše nista več napravila.

Tržni pregled.

Poslanci si v zbornici belijo glave, kje bi dobili nove davčne žile, ki naj prineso veliko dohodkov. Država rabi precej milijonov za izboljšanje uradniških mest, finančni minister pa pravi, da nič ne da, dokler ničesar ne dobi. Zdaj so stuhali, da bi se dalo pri davku na žveplenke zaslužiti do 16 milijonov. Toda 16 milijonov je za veliki žep finančnega ministra kakor ena kaplja, ki se komaj pozna. Tuhtali so naprej in iztuhtali, da bi žganje še veliko več neslo. Napeli bi struno, povišali davek in minister bo potegnil celih 70 milijonov od onih norcev, ki denar za špirit proč mečejo. Špiritni judje so se zvezali in napravili kartel, da lažje smučajo te uboge reve, katerim žganje pamet vzame. Zdaj hoče še država imeti svoje procente. Pametni gospodarji pa pravijo in delavci povsod pritrjujejo: »Naši žulji že ne bodo uradnikom mest izboljšali. Bomo pa špirit in šnops pustili, prazne žepce finančnega ministra naj pa drugi napolnijo.« Tako je prav. Čemu bi z revežev revščino drugi dobro živeli?

Proti špiritovim judom se je vzdignil še drug mogočni sovražnik.

Do 31. decembra l. l. je imela tvrdka Solve v Belgiji edina pravico v Avstriji iz soli napravljati sodo. Izkušeni možje pravijo, da je pri tem več sto milijonov čistega zaslužka. Ves dobiček je šel na tuje. To tudi kaže, da naša vlada ne zna vinarje poiskati. Lani je ta posebni privilegij minul.

Kreditna banka na Dunaju, ki ima tudi skoro vse špiritne tovarne pod svojo komando, je v Tržiču (Monfalkone) pri Trstu osnovala tovarno za izdelavo sode. Dosegla je, da že zdaj ponujajo sodo 25% ceneje, kakor prejšnja leta, čeprav je vse dražje. To kaže, da je res imela tuja družba velikanske dobičke. — Zdaj se hoče družba Solve nad Kreditno banko maščevati. V Avstriji namerava postaviti velike špiritne tovarne, ki naj špirit proizvajajo in ga veliko ceneje, kakor tovarne Kreditne banke, prodajajo. Tako jim upajo priti do živega. Nazadnje se bodo seveda bratje našli, da ovce skupaj ostrižejo.

Kako se dela moderna kupčija, vam lahko pokaže zgled na prašičjem trgu na

rusko-nemški meji, ki se je lani primeril. V Sleziji pride v tamošnja tovarniška mesta na teden 2600 do 3000 prašičev iz Ruske. Smejo jih le natančno določeno število kupiti, na meji zaklati, pregledati in potem šele na Nemško peljati. Ker se prašiči dobro prodajo, je vselej več prašičev, kakor jih smejo prodati na Nemško. Dne 20. maja l. l. je bilo pa 3200 prašičev na trgu. Prodajalci, saj so sami veliki podjetniki, so se pa naglo dogovorili in poslali 600 prašičev na trg v Varšavo, veliko poljsko mesto. Zgubili so le pri teh 24.000 K, ali pri vsakem 40 K. Zdaj pa je bilo živali na trgu premalo. Cene so poskočile za 14 Pf., čez 16 vin. pri 1 kg.

Mesarji in prodajalci so se stepli. Mesarji so morali kupiti, ker drugega blaga ni bilo. Še prašiče, katere so že zjutraj prodali, so postavili prodajalci še enkrat na trg. Zaslužili so isti dan pri ostalih 48.000 K, torej še vedno prav lep dobiček. Čimbolj se razvije kmetijstvo, bolj peša ovčjereja. Na Ruskem so imeli poprej na milijone in milijone ovc. Zdaj število vedno bolj pada. Isto je v Kanadi in severni Ameriki. Naglo se pa množi število ovc v Avstraliji. Leta 1910. so jih našli 92 milijonov. Ovce so se pomnožile v tem letu za 370.000 glav. V Kanadi je pa padlo število od 3.16 milijonov leta 1871. na 2.7 milijonov leta 1910.

Začeli so izvažati velikanske množine zaklanih ovc, katere denejo popolnoma zmrznjene v ladje, ki imajo hladilne prostore. Leta 1906. so odposlali 40.8 milj. kg. ovčjega mesa, leta 1910. že 85.6 milj. kg, ki je bilo vredno 52 milj. kron. Tam imajo neizmerne ravnine z bolj suho travo, ki je za ovce prav ugodna.

Toda meso jim malo nese. Glavni dobiček je volna. Leta 1910. so prodali Avstralci ovčje volne za 768 milj. K. Le tujcem so je 587,093.269 neočiščene in 78 milj. 178.300 angleških funtov, ki ima 0.45 kg, očiščene prodali, doma so je porabili 8.8 milj. funtov. Skoro polovico te volne (45%) gre na Angleško. Potem gre po vrsti: Francoska, Nemška, Belgija, Amerika, Italija in Japonska. Naša država se ne imenuje, ker nima posebno velikih predilnic za dobro sukno.

Na Nemškem je vlada strogo prepovedala prodajati cucelj za otroke. Pravijo, da je dokazano, kako slabo vpliva cucelj na želodec in druge notranje dele telesa, ker se od kovinskih delov kaj izloči in pride v kri. Tudi naše gospodinje naj bi to netumnost opustile.

Čudno se nam zdi, da denarja tako manjka, ko vendar vsako leto izkopljejo zlata in srebra skoro za 1000 milijonov. Koliko zlata se je moralo nabrati tekom stoletij?

Kakor v tolažbo nam zdaj poročajo, da je imela avstrijsko-ogrška banka, ki se seveda angleški, francoski ali nemški ne more primerjati, koncem leta sledeči denar: med ljudmi je bankovcev za 2815.79 milj. K. Gotovine je bilo v blagajni dne 31. decembra: Za 1209.83 milj. K samih cekinov, zraven še 60 milj. K angleških zlatov; srebrnega denarja za 237.73 milj. kron. Skupno je bilo v blagajni 1507.57 milj. kron. Dobitek je bil jako velik. Mažari

so dobre kupčije banke zase porabili. Ker daje banka denar po zelo nizki obrestni meri, delajo z vso silo na to, da dobe sami za svoje prazne blagajne posojila od banke. Ker se po dogovoru med obema vladama dobiček razdeli po množini izposojenega denarja na Avstrijskem ali Ogrskem, dobijo Mažari posojila po nizki obrestni meri in zraven še večji del čistega dobička.

Banke so imele lani leto, kakor še nikdar. Čim višja je obrestna mera, bolj žanjejo. Tudi pri hranilnicah se isto vidi. Mestne so povišale vlogam obrestno mero za $\frac{1}{4}\%$, posojila pa za $\frac{1}{2}\%$. Torej bodo imele zopet lep dobiček zaradi pomanjkanja denarja. Čemu bi kmetje s svojimi žulji mesta zalagali? Naj bo ves domači denar le v domačih rokah.

Živina ima še vedno srednjo ceno. Pri govedih se pozna, da lani v severnih krajih niso mogli spraviti sena in otave. Že zdaj je veliko pomanjkanje krme. Cene senu so prav zelo poskočile. Mešetarji so naše revne kmete jeseni pregovorili, da so jim dali seno skoraj zastonj. Zdaj se še malo vredno blago plača 7 do 8 K 100 kg. Ceno je seveda precej izboljšala tudi vojaška uprava, ki je rabila veliko sena za svoje konje.

Kjer manjka krme, silijo živino naprej. Debela živina se še dobro plača, plemena in suha pa nima skoro kupca. Zdaj pošiljajo tudi balkanske dežele dovoljeno množino goveje živine na naše trge.

Dne 27. januarja je bilo na dunajskem trgu 3518 govedi. Dasiravno je bilo 816 glav manj, kakor prejšnji teden, je šla cena živine, ki ni bila posebno opitana, precej nazaj, debela se je pa prav dobro prodala.

Prodajali so nemške voli: Ia 110 do 120, IIa 96 do 108, IIIa 96 do 108, najlepše do 136; ogrske sive: Ia 100 do 110, IIa 88 do 98, IIIa 71 do 87; moravske sive: Ia 112 do 134, IIa 98 do 110, IIIa 84 do 96. Zelo enako ceno so imeli gališki. Biki: Ia 90 do 96, IIa 80 do 89. Krave: Ia 88 do 104, IIa 56 do 84.

Cene prašičev so se po novem letu že zelo izboljšale. V zadnjih tednih je pa nastala huda kuga na Češkem, da so morali prepovedati na Češko prašiče izvažati. Zdaj je blaga na trgu preveč, cene so padle. Če se posreči kugo kmalu zadušiti, bodo šle cene seveda zopet kvišku. Debeli prašiči, ki se zaklani naprej pošiljajo, so se pri nas prav dobro prodali.

Dne 28. januarja je bilo na dunajskem trgu 17.660 prašičev. Prodajali so: ogrske debele 122 do 128, srednje debele 102 do 120, stare mrjasce 90 do 106. Mlade moravske 100 do 116, gališke 106 do 110. Dobra prašičereja je še zdaj najbolj dobičkanosna.

Na mlečnem trgu je še vedno preveč blaga. Vendar se kaže, da bo kmalu boljše. V živinoreji stopa vedno bolj Ruska na plan. Če se tam uredi enkrat razmere, zna postati Ruska prva dežela za živež lačni Evropi.

Žitne cene so šle malo naprej. Nič ne pomaga obila žetev preteklega leta. Zdaj morajo držati cene zaradi vojskine nevarnosti, katere za nas ni. Zvedeli so tudi, da

se je jeseni v Ameriki in po celi Evropi zaradi vednega deževja veliko manj pšenice vsejalo, kakor druga leta. Na Balkanu sploh niso mogli semena v zemljo spraviti, ker so bili moški v vojake poklicani. Pričakovati nam je torej draginje. Je nekaj resnice na tem gorvorjenju, toda poznajo se vendar zobje borzijancev, ki iščejo dobička. — 27. januarja so prodajali najlepšo ogrsko pšenico 24.10 do 25.70, domačo 22.50 do 23.50, nižjeavstrijsko 20.80 do 21.70; rž 19.60 do 20.50; moravski ječmen 18.80 do 21; ječmen za krmo 15.80 do 16.60; oves najlepši 21.90 do 22.70; srednji 20.60 do 21.80; turšico staro 20.20 do 20.60, novo 14.80 do 15.50; rumunsko in bulgarsko proso 18.40 do 18.80.

Sladkor se je podražil za 1 K pri 1 q. Kave je v južni Ameriki izredno veliko. V manufakturni trgovini vse škriplje. Decembra niso mogli veliko prodati na tuje, mnogo tovarn je ustavilo delo. Cene blaga grede nazaj. Le p.i železu se še vedno po stari navadi naprej odira.

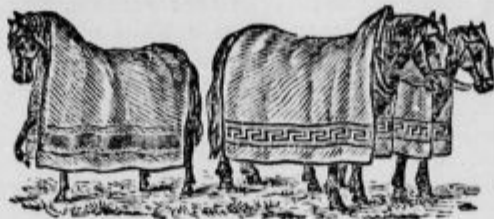

Pokvarjenje mleka.

Nekatere mlekarnice so imele zaradi tržnih komisarjev v mestih že velike težave. Mleko, ki je imelo do 3.2 odstotka tolišče, so imeli za pokvarjeno. Gospodarji so bili kaznovani z globo, mnogi so morali tudi še sedeti. Večina sodnikov je v teh pravdah šla kmetom na roke. Pri nas so v zadnjem času te težave malo pojenjale, drugod je pa še zdaj huje, kakor prej. Na Dunaju so lani izmed 6787 poskušanj mleka obsojili 60 odstotkov kot pokvarjeno, to je precej nad polovico vsega mleka, ki na Dunaj pride, so gospodinje doma posnele ali z vodo zmesile. Kmetje so zastonj ugovarjali, da niso sleparji in

zatrjevali svojo nedolžnost. Mestni go-spodje so seveda svoje trdili. Nekateri večji posestniki so si pa sami pomagali. Tako je bilo mleko iz neke grajščine grajano od preskuševališča, da je notri pet odstotkov vode. Poslali so isto mleko drugam na preskušnjo, kjer so rekli učeni gospodje, da je popolno naravno. Neka občina je nalašč mleko z vodo namešala in je je poslala na preskuševališče. Mleko je bilo potrjeno kot dobro in naravno.

Graščina v Brajtenajhu je bila sod-niji naznanjena, da je dajala v mesto z vodo mešano mleko. Oskrbnik, pame-ten mož, je poklical župana in dal vpri-čo njega in še dveh mož krave molzti in vse 3 poskušnje, eno od krave po te-letu, drugo od stare krave, tretjo od skupnega mleka, poslal na preskuš-evališče. Urad je rekel, da je prvo delo-ma posneto, drugo deloma posneto in skoro gotovo z vodo zmešano, tretje posneto in z 10 odstotki vode zmeša-no. Ko so to sodniji pokazali in so pri-če resničnost potrdile, je bilo seveda pravde konec. More se torej ljudem in mlekarnam velika krivica goditi. Goto-vo je pa vsako mleko, ki je od krave, ki že nekaj mesecev molze in ima manj kakor 3 odstotke tolsče, pokvarjeno, bodisi posneto, ali z vodo zmešano. Proti takim sleparjem, ki hočejo na škodo drugih brez truda dobiček ime-ti, ne smemo imeti usmiljenja. Polovi-co mesečnine za mleko se jim mora utrgati, jih izbrisati ali pa sodniji na-znaniti. Res je pa tudi, da ima mleko po teletu jako malo tolsče. Če mlekarn-a ne dobi za maslo, jim ne more pla-čati iste cene kakor drugim.

Združene tovarne za volnino prodajajo letos zopet izključno po meni 4000 komadov takozvanih

vojaških kocev za konje

za ceno le K 4.40 komad in K 8.60 za par (6 parov franko na dom) naravnost na lastnike konj. Ti debeli, trajno trpežni koci so topli kot kožuhovina, temnosivi, okoli 150/200 cm veliki, torej lahko pokrijejo celega konja. Različno pisana naročila, ki se izvršujejo le po povzetju ali če se denar pošlje naprej, naj se pošljejo na

STEINER-jevo komisijsko razpošiljalnico združenih tovarn za koce

Dunaj II, Taborstrasse 27 G.

Ceniki na željo zastojni in franko. — Za neugaja-joče se zavežem vrniti naprej poslani denar. Mnogoštevilna priznanja in naročila so došla od kobilarne v Radavcu, Komornu in Brody-ju, župnika Kolarja Tutz-u, dr. Vračuna, odvetnika v Varasdu, posestnika Weidbergerja Ilosva, Grünwalda, Zor-kovak, Rotter Lichten, pl. Mroczkowski-ja Dobro-stany, Rosenauerja Zg. Moldava, Hahlissa Manken-dorf, Schenka Gerisdorf, lastnika umetnega mlina, 3435 Fohringerja in dr. (1)

Tehn'čna pisarna Stavbeno podjetje

Valentin Accetto

zapriseženi sodni izvedenec

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 8

se priporoča za napravu vseh v stavbeno stroko spadajočih na-crtov in del ter kot oblastveno koncesijonirana zasebna

posredovalnica za nakup in prodajo posestev in zemljišč. Postrežba vestna in točna. 5424

1 kg sivega skubljenega K 2.—, boljsega K 2.40, pol be-lega prima K 2.80, belega K 4.—, finega mehkega puha K 1. prvo rstnega K 2.—, 8.— in 9.60, Sivega puha K 6.—, 7.—, belega finega K 10.—, prsnega puha K 12.—, od peti kg naprej franko. 2420

Douršene napolnjene postelje

iz gostega, trpežnega, radečega modrega ali belega inlet (nanking) blaga l pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z 2 zglavnicama, vsaka ca 80 cm dolga, 60 cm široka, za-dostno napolnjena z novim sivim, puhastim in terpežnim postelnim perjem K 16.—, s polpuhom K 20.—, s puh per-jem K 24.—. Posamezne pernice K 10.—, 12.—, 14.—, 16.—. Posamezne vzglavnice K 3.—, 3.50 4.—. Pernice 200x140 cm velike K 13.—, 15.—, 18.—, 20.—. Vzglavnice 90x70 cm velike K 4.50, 5.—, 5.50. Spod. pernice iz najboljšega gradla za postelje 180x110 cm velike K 13.— in 15.—, razpošl-ja od 10 k naprej franko proti povzetju ali predplačilu.

Maks Berger Dešenica št. a/235 Češki les.

Nikak riziko, ker se zamejva dovolj ali denar vrne. Bogati ilustr. ceniki vseca postelnega blaga zastojni.

Izdelovanje in največ-ja zaloga

kilnih pasov (bruh-bandov)

trebušnih pasov, vsakovrstnih obvez.

Zaloga blaga iz gumlja za babice in bolnice, brizgalnice, gumljeve nogavice in blazina. Umetne noge, roke itd.

Za gospode zdravniške zaloga vsakovrstnih instrumentov.

(Za vprašanja po pošti naj se priloži znanica)

Za obilna naročila se priporoča:

K. Piotrowski, Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 32, (Levčeva hiša).

V Ameriko in Kanado

zložna, cena in varra

vožnja s CUNARD LINE

Bližnji odhod iz domače luke:
Trsta: Panonia 30.1. 1913. Reke: Franconia 12./2. Caronia 24./2. 1913.

Iz Liverpoola: Lusitania, (najhitrejši največji in najlepši parnik sveta), 15./2. 15. 3.5./4. Mau-retania 1./2. 22./2. 22./3. 12./4. 1913.

Pojasnila in vožne karte pri Andrej Odlassov, Ljubljana, Slomškova ul. 25, blizu cerkve Svca Jezusovega. Cena vožnji: Trst—New-York III. razred K 170.— otroci pod 12 let K 85; povsed se 20 K več za ameriški osebni davek. 3588.

SUKNA in modno blage za gospode in gospe prip. izvozna hiša **PROKOP SHORROUSKY in SIN** v Humpolcu na Češkem. Vzorci na zahtevo fran-ko. Zelo zmerne cene. Na željo izgotov. tukaj go-sposke obleke. 254

CEFIRI

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higijenična razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzročna slast do jedi, okrepeča živce, zboljša kri in je re-konvalescentom in malo-krvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 8000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

V Ljubljani, na Miklošičevi cesti štev. 8
nasproti „Uniona“ sem odprl

odvetniško pisarno

Dr. Ivan Lovrenčič.

243